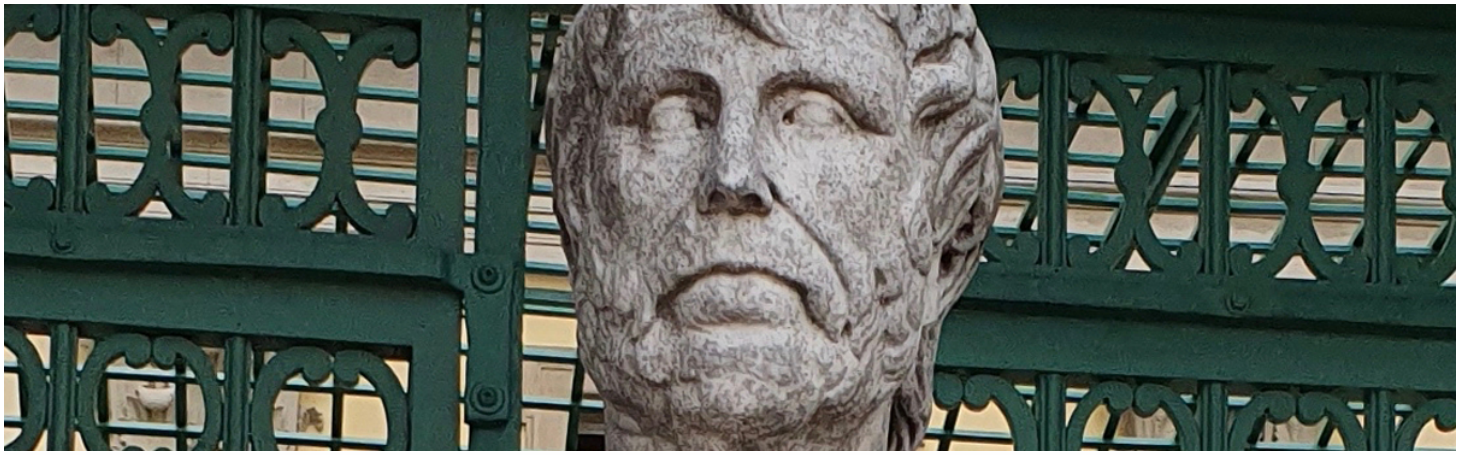
De 'Dialogen' van Seneca

Lucius Annaeus Seneca *(4 v.Chr.-65 n.Chr.) staat bekend als een van de prominentste filosofen uit de Romeinse keizertijd. In talloze om hun fraaie stijl geprezen opstellen en brieven zette hij op toegankelijke wijze de beginselen van de stoïcijnse wijsbegeerte uiteen. Een befaamde proeve van zijn schrijverschap en levenskunst vormen zijn* ***Dialogen****, een verzameling van filosofische traktaten, die handelen over de centrale vragen van het leven.*

Geboren in Cordoba kort voor het begin van onze jaartelling beproefde Seneca na een studie in de retorica in Rome zijn geluk als schrijver. Hij las en bewonderde Cicero en Vergilius en deelde hun verering van het Latijn boven het Grieks. Daarnaast raakte hij betrokken bij en uiteindelijk verstrikt in de Romeinse politiek. Als opvoeder van de latere keizer Nero ontwikkelde hij zich aanvankelijk tot diens belangrijkste raadgever en vervulde hij zelfs enige tijd het ambt van consul, de hoogste politieke functie na de keizer. Die eervolle betrekking bood echter geen blijvende bescherming tegen de waan van Nero, die hem uiteindelijk op beschuldiging van betrokkenheid bij een moordcomplot in 65 n.Chr. tot zelfmoord dwong.

Seneca vervaardigde een indrukwekkend oeuvre, dat bestaat uit brieven, verhandelingen en tragedies. Als wijsgeer vergaarde hij bovenal roem door zijn moraal-filosofische beschouwingen, waarvan een twaalftal na zijn dood werd gebundeld en uitgegeven onder de titel *Dialogi*.

Programma:

Wie inzicht, wijsheid, onverstoorbaarheid en duurzaam geluk wil verwerven, dient volgens Seneca bovenal de emoties te beheersen. Hartstochten ondermijnen naar zijn oordeel namelijk de heilzame werking van de rede, belemmeren de verzoening met de onvermijdelijke gang der dingen en verhinderen dat we kunnen loskomen van allerhande vormen van angst (met name die voor de dood). Zijn *Dialogen* handelen over de vraag hoe men dit doel kan verwezenlijken. Het betreft de volgende

verhandelingen, in Nederlandse vertaling:

- *Over voorzienigheid*
- *Over de standvastigheid van de wijze*
- *Over woede* (3 traktaten)
- *Troostschrift voor Marcia*
- *Over het gelukkige leven*
- *Over vrije tijd*
- *Over gemoedsrust*
- *Over de kortheid van het leven*
- *Troostschrift voor Polybius*
- *Troostschrift voor mijn moeder Helvia*

De zorgvuldige bespreking van al deze teksten tijdens de colleges beoogt een grondige kennismaking met de beginselen van de stoïcijnse filosofie in het algemeen en met de unieke levenswijsheden en stilistische kracht van Seneca in het bijzonder.

Afbeelding: Seneca (Wikimedia Commons).

Cursusnummer	27WV-1G03
Docent	*Arend Klaas Jagersma* **Arend Klaas Jagersma** studeerde filosofie aan de VU in Amsterdam en was onderzoeker en docent aan de Faculteit der Wijsbegeerte van de RUG. Sinds 1996 verzorgt hij colleges voor meerdere hovo-instellingen.
Vakgebied	Filosofie
Seizoen	2027 winter/voorjaar
Dag	Vrijdag
Inschrijven voor	vr 15 jan. 2027
Tijd	14.15-16.00
Cursusdata	22-jan., 29-jan., 05-feb., 12-feb., 19-feb., 05-mrt., 12-mrt., 19-mrt., 02-apr., 09-apr., 16-apr.
Prijs	€ 285,-

Aantal colleges	10
Werkvorm	Hoorcollege met mogelijkheid tot vragen na afloop
Cursusmateriaal	**Verplichte literatuur:** Lucius Annaeus Seneca: *Dialogen*, Boom Grote Klassieken (€49,90)